

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 354
Vår ref.: 21/5041-9
Saksbehandler: Svein Høegh Henrichsen
Dato: 12.02.2021

Korrigert svar på covid-19-oppdrag fra HOD 354 – vurdering av tiltaksnivå for kommuner fra 15. februar 2021

Vedlagt ligger korrigert svar på dette oppdraget.

Svaret på oppdraget er utarbeidet sammen med FHI.

Det korrigerte er datoen i siste kulepunkt i sammendraget og tabellen fra statsforvalteren som ble uleselig i PDF-format, Det er ingen substansielle korrigeringer.

Oppsummering

- HelseDirektoratet anbefales at Ulvik videreføres på tiltaksnivå covid-19 forskriften kapittel 5A
- HelseDirektoratet anbefaler at Bergen og Kvam kommune omfattes av covid-19 forskriften kapittel 5C
- For øvrig anbefales det nedtrapping av tiltak gjennom en overgang fra kapittel 5B til kapittel 5D for kommuner som per nå er omfattet av forskriften, og som har tett kontakt og samhandling med utbruddskommunene. Anbefalingen omfatter også Austrheim kommune, som så langt ikke har vært omfattet av tiltak etter kapittel 5A-5D.
- Kommunene Eidfjord og Voss fortsetter med tiltaksnivå etter covid-19 forskriften kapittel 5B.
- Alle kommuner må til enhver tid vurdere den lokale smittesituasjonen og behovet for egne målrettede tiltak i tillegg til de tiltakene som står i kapittel 5A-D
- Vi anbefaler at det gjøres en ny vurdering av behovet for regional samordning og av forholdsmessigheten i tiltakene innen 22. februar 2021

HelseDirektoratet merker seg at kommunene ønsker noe ulik varighet av tiltakene. Behovet for å vurdere regionen under ett, og å sikre tilstrekkelig kontinuitet, kan likevel tilsi at det er hensiktsmessig å sette varigheten til og med den 22. februar.

HelseDirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Jon Hilmar Iversen

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Vennlig hilsen

Morten Græsli e.f.
avdelingsdirektør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19-oppdrag fra HOD 354 – vurdering av tiltaksnivå for kommuner fra 15. februar 2021

Oppsummering

- HelseDirektoratet anbefales at Ulvik videreføres på tiltaksnivå covid-19 forskriften kapittel 5A
- HelseDirektoratet anbefaler at Bergen og Kvam kommune omfattes av covid-19 forskriften kapittel 5C
- For øvrig anbefales det nedtrapping av tiltak gjennom en overgang fra kapittel 5B til kapittel 5D for kommuner som per nå er omfattet av forskriften, og som har tett kontakt og samhandling med utbruddskommunene. Anbefalingen omfatter også Austrheim kommune, som så langt ikke har vært omfattet av tiltak etter kapittel 5A-5D.
- Kommunene Eidfjord og Voss fortsetter med tiltaksnivå etter covid-19 forskriften kapittel 5B.
- Alle kommuner må til enhver tid vurdere den lokale smittesituasjonen og behovet for egne målrettede tiltak i tillegg til de tiltakene som står i kapittel 5A-D
- Vi anbefaler at det gjøres en ny vurdering av behovet for regional samordning og av forholdsmessigheten i tiltakene innen 22. februar 2021

HelseDirektoratet merker seg at kommunene ønsker noe ulik varighet av tiltakene. Behovet for å vurdere regionen under ett, og å sikre tilstrekkelig kontinuitet, kan likevel tilsi at det er hensiktsmessig å sette varigheten til og med den 22. februar.

Oppdrag 354 – vurdering av tiltaksnivå for kommuner fra 15. februar 2021

Covid-19-forskriften kapitler 5A, 5B, 5C og 5D regulerer forsterkede smitteverntiltak i enkelte kommuner. Bergen og kommunene rundt opplever utbrudd både av den engelske varianten av koronaviruset og av den sørafrikanske varianten. De ba derfor regjeringen om å iverksette forsterkede smitteverntiltak. De forsterkede tiltakene gjelder fra 7. februar 2021 klokken 18.00 til og med 14. februar. Departementet ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet og i dialog med statsforvalteren og de berørte kommunene, om å vurdere:

1. Behovet for fortsatt regulering i covid-19-forskriften av forsterkede tiltak etter søndag 14. februar for de kommunene som i dag er omfattet av forskriftens kapitler 5 A og 5 B, og i så fall på hvilket tiltaksnivå. Plassering på tiltaksnivå inkluderer anbefalingene som gjelder for det aktuelle tiltaksnivå.
2. Om vilkårene for at departementet fastsetter forskrift er oppfylt, jf. smittevernloven § 4-1 andre ledd, eller om det er tilstrekkelig at kommunene selv forskriftsfester eventuelle forsterkede tiltak.

Frist: Senest innen fredag 12. februar kl. 12:00

Bakgrunn

Etter anbefaling fra Helsedirektoratet og Folkehelseinstituttet vedtok regjeringen at det fra den 7. februar skulle gjelde forsterkede tiltak i samsvar med covid-19-forskriften kapittel 5A for Bergen, Kvam og Ulvik. Kommunene Alver, Askøy, Bjørnafjorden, Eidfjord, Osterøy, Samnanger, Ullensvang, Vaksdal, Voss og Øygarden ble satt til tiltaksnivå 5B.

Bakgrunnen for reguleringen var en uavklart smittesituasjon med engelsk og sør-afrikansk virusvariant, med fare for smittespredning til omegnskommunene. Nasjonalt vedtak ble derfor fattet for å sikre rask beslutningsprosess for samordnede tiltak i regionen, og for å gi tid til å kartlegge situasjonen. Risikobildet i Bergen ble da vurdert som uoversiktlig og alvorlig, og med fare for smittespredning til omkringliggende kommuner. I Ulvik og Kvam var det relativt store utbrudd tilknyttet den engelske varianten. Det vises for øvrig til den nærmere begrunnelsen som fremgår av anbefalingen som ble sendt til Helse- og omsorgsdepartementet den 6. februar.

Smittevernloven forutsetter en løpende vurdering og justering av tiltakene etter hvert som situasjonen utvikler seg for å sikre at de grunnleggende vilkårene er oppfylt. Dette innebærer at tiltak som iverksettes for å håndtere utbrudd må tilpasses i takt med smittesituasjonen og at de ikke skal vare lenger enn nødvendig. Etter hvert som man får bedre kunnskap, vil det kunne være mulig å tilpasse tiltakene i tråd med utviklingen av smittesituasjonen.

Det ble 11. februar 2021 diskutert nødvendig tiltaksnivå for berørte kommuner

For å vurdere det videre behovet for videreføring eller justering av sentral regulering av tiltaksnivå for Bergen og omkringliggende kommuner ble det 11. februar avholdt møte der Statsforvalteren i Vestland, de berørte kommunene, Folkehelseinstituttet, og Helsedirektoratet deltok.

Folkehelseinstituttet har vært i kontakt med de relevante kommunene, og instituttet redegjorde for sine vurderinger av smittesituasjonen i de respektive kommunene (vedlagt). Den faglige anbefalingen er at det bør foretas en gradvis nedtrapping av tiltaksnivå for enkelte kommuner i Vestland.

Situasjonen og anbefalingene ble drøftet med kommunene, som ga innspill basert på sine oppdaterte vurderinger.

Bergen kommune vektla at smittetallene ikke har steget like mye som fryktet, men smittetallene den 10. februar økte noe. Utbruddet med engelsk variant er det nå oversikt over. Det er tegn til at det kan være spredning av sørafrikansk variant utover de arbeidsplassene der utbruddet ble oppdaget, og Bergen har ikke kontroll over dette utbruddet per nå. Alle tilfellene som er oppdaget er likevel nå knyttet til samme klynger. Basert på dette, og fordi tiltakene i kapittel 5A er så inngripende at de ikke opprettholdes lenger enn nødvendig, ønsker Bergen i

utgangspunktet å gå over til kapittel 5C. Formålet er å lempe på tiltakene for barn og unge. Bergen ønsket faglig tilråding av om dette er et tilstrekkelig tiltaksnivå gitt situasjonen, og Folkehelseinstituttet ga sin støtte til vurderingen.

Kvam har fått et nytt smittetilfelle med ukjent smittevei og mange nærkontakter. Kommunen mener det er allikevel at tiltak etter covid-19 forskriften kapittel 5C er tilstrekkelig for å hindre at smitten skal spre seg ukontrollert i samfunnet.

Ulvik mener at informasjonen de har per nå tilsier at de bør stå på tiltak etter kapittel 5A. Nye smittetall, og forverring av helsetilstand hos en del av de syke tilsier dette. Folkehelseinstituttet ga sin tilslutning til at situasjonen i Ulvik er så ustabil at det er hensiktsmessig å opprettholde gjeldende tiltaksnivå.

Det ble drøftet om de øvrige kommunene mener deres selvstendige risikovurderinger tilsier behov for tiltak på nivå 5B, 5C eller 5D, eller om de ønsker å fatte egne vedtak for å holde situasjonen under kontroll. Det ble også presisert at det uavhengig av tiltaksnivå, er viktig at kommunene til enhver tid foretar selvstendig vurdering av eventuelt behov for forsterkede tiltak utover det som fremgår av kapittel 5B-5D.

Austrheim mener de bør være på nivå 5D grunnet nær tilknytning til bo- og arbeidsmarkedsfellesskapet rundt Bergen, selv om de i utgangspunktet ikke var omfattet av de nasjonale tiltakene i covid-19-forskriften kapittel 5B.

Kommunene fikk frist til å spille inn sine egne vurderinger av hvilket tiltaksnivå som er best egnet i deres situasjon til Statsforvalteren i Vestland den 12. februar 2021.

- Ulvik har vurdert at de har behov for å fortsatt være omfattet av covid-19 forskriften kapittel 5A
- Bergen og Kvam kommune mener at tiltaksnivået etter covid-19 forskriften kap. 5C er tilstrekkelig for å håndtere utbruddene i kommunen
- De fleste kommunene som nå er regulert i covid-19 forskriften kapittel 5B ønsker å ha tiltak etter forskriften kapittel 5D – med unntak av Voss og Eidfjord som ønsker å fortsatt omfattes av forskriften kapittel 5B
- Austrheim kommune har bedt om å bli omfattet av covid-19 forskriften kapittel 5D, selv om de pr i dag står uten nasjonale tiltak

Faglig underlag fra Folkehelseinstituttet

Folkehelseinstituttets vurdering er vedlagt i sin helhet.

Helsedirektoratets vurderinger og anbefalinger

Forholdsmessighetsvurdering, smittevernloven § 1-5

Smittevernloven § 1-5 oppstiller grunnleggende vilkår for iverksetting av smitteverntiltak: Etter bestemmelsen skal tiltak være basert på en klar medisinskfaglig begrunnelse, være nødvendig av hensyn til smittevernet og fremstå tjenlige etter en helhetsvurdering. Ved iverksettelse av smitteverntiltak skal det også legges vekt på frivillig medvirkning fra den eller de tiltaket gjelder.

Det blir stadig funnet flere tilfeller av mer smittsomme virusvarianter i regionen. Det er ikke full oversikt over mulig utbredelse, og det er ukjent smittevei til flere av de smittede. Det er derfor usikkert når og hvor de nye virusvariantene ble introdusert, og det er uklart hvilken utbredelse de kan ha fått. Situasjonen er uoversiktlig, og i rask utvikling.

Regionen er preget av til dels overlappende arbeidsmarked, og kjennetegnes av tett kontakt mellom mennesker, idet innbyggerne bruker tilbud på tvers av kommunene i regionen. Det er stor intern mobilitet, både gjennom arbeid og for barn og unge i skole og fritidsaktiviteter. Det er stor bruk av offentlig transport.

I likhet med Folkehelseinstituttet anbefaler Helsedirektoratet at det gjøres en gradvis nedtrapping av reguleringen for de fleste av kommunene i Vestland. Nedenfor gjøres konkrete forholdsmessighetsvurderinger knyttet til kommunene som foreslås innplassert på disse nivåene:

Tiltaksnivå 5A – forsterkede smitteverntiltak i enkelte kommuner – særlig høyt tiltaksnivå

I Ulvik er situasjonen fortsatt ustabil og i utvikling. Helsedirektoratet viser videre til vurderingen gjort forut for vedtak av 7. februar 2021. Ulvik rapporterer å ha et fortsatt pågående utbrudd. Kommunen mener at situasjonen er mer oversiktlig, men at det er for tidlig å lempe på tiltakene på det nåværende tidspunktet. Helsedirektoratet viser til at tiltak etter covid-19 forskriften kapittel 5A har vist seg egnet til å slå ned utbrudd med engelsk variant i Nordre Follo og Ås, og mener at tiltaksnivået er forholdsmessig også for Ulvik.

Tiltaksnivå 5B – forsterkede smitteverntiltak i enkelte kommuner – høyt tiltaksnivå

Voss kommune melder om at situasjonen fortsatt er usikker. De rapporterer om 3-5 smittetilfeller daglig. Kommunen mener derfor at det er mest hensiktsmessig å fortsette med gjeldende tiltak til situasjonen er mer avklart.

Helsedirektoratet er enig i kommunens vurdering. Helsedirektoratet viser til at situasjonen for kommunen i stor grad fremstår som lik, de samme hensyn som tilsa at tiltaksnivået var forholdsmessig ved beslutningen om å tilslutte seg covid-19 forskriften kapittel 5B gjør seg derfor fortsatt gjeldende.

Eidfjord har vurdert at situasjonen i Ulvik og Kvam er så usikker at de vurderer at riktig tiltaksnivå for Eidfjord kommune er fortsatt tiltaksnivå i covid-19 forskriften kapittel 5B. Helsedirektoratet legger Eidfjord kommunes egen vurdering til grunn, og viser til at de er nærmeste nabokommune til Ulvik. Helsedirektoratet legger mener derfor at tiltakene etter tiltaksnivå i covid-19 forskriften kapittel 5B fortsatt er forholdsmessig for Eidfjord.

Tiltaksnivå 5C – forsterkede smitteverntiltak i enkelte kommuner – ganske høyt tiltaksnivå

I Bergen er smittetallene stabile eller nedadgående. Kommunen mener likevel at det fremdeles er en delvis uavklart situasjon rundt tilfeller og utbrudd knyttet til virusvarianter. Helsedirektoratet anbefaler derfor å videreføre nasjonal regulering av tiltak i Bergen kommune i samsvar med kapittel 5C for å håndtere en smittesituasjon som fremdeles vurderes som uoversiktlig.

Kvam har rapportert om et utbrudd tilknyttet utbruddet i Ulvik. Tilfeller er rapportert knyttet til private husstander og skoler. Kommunen mener at situasjonen er mer oversiktlig, men at det fortsatt er usikkert og at bemanningssituasjon er sårbar. Kommunen vurderer at et er forholdsmessig med tiltaksnivå 5C og med tillegg av lokal målrettet regulering, blant annet rettet mot skole og fritidsaktiviteter. Folkehelseinstituttet støtter denne konklusjonen, og Helsedirektoratet slutter seg til dette.

Tiltaksnivå 5D – forsterkede smitteverntiltak i enkelte kommuner – noe høyt tiltaksnivå

I kommuner som har stor grad av pendling og kontakt over kommunegrensene med kommunene som reguleres i kapittel 5A og 5C bør det videreføres regulering med tiltak i samsvar med kapittel 5D. Disse tiltakene har som formål å redusere kontakt mellom personer på tvers av kommunegrensene. Kommunene kjenner best den lokale situasjonen og kontaktmønster på tvers av kommunegrenser, og har i møtet med Statsforvalteren fremlagt sine vurderinger.

I tillegg til kommunene som ble omfattet av tiltaksnivå 5B ved vedtak den 7. februar 2021 har Austrheim kommune anmodet om å bli omfattet av de nasjonale tiltakene etter covid-19 forskriften. De bygger sin vurdering på at det er stor mobilitet mellom kommunens innbyggere og Bergen kommune.

Helsedirektoratet støtter vurderingen av at de fleste omkringliggende kommuner skal omfattes av covid-19 forskriften kapittel 5D.

Behovet for regionale, koordinerende eller lokale tiltak, jf. smittevernloven § 4-1 annet ledd

Etter smittevernloven § 4-1 annet ledd kan Helsedirektoratet treffe vedtak som nevnt i første ledd for hele landet eller for deler av landet ved et alvorlig utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom og når det er avgjørende å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen.

Helsedirektoratets vurdering er at vilkårene i smittevernloven § 4-1 er oppfylt. De nye virusvariantene er mer smittsomme og er påvist i utbrudd i bla. Ulvik, Kvam og Bergen. Hvis virusvariantene får etablert seg vil de etter hvert kunne ta over og dominere. Det er fortsatt helt avgjørende å begrense spredning av disse variantene slik at man forsinker utbredelsen av dem. Hvis de mer smittsomme variantene får fotfeste på Vestlandet, vil de spre seg til resten av landet. Dette kan medføre at man må ha strengere tiltak i hele landet og over lenger tid for å holde epidemien under kontroll. Det er fortsatt behov for å raskt koordinerte kontakt og mobilitetsreducerende tiltak i utbruddskommunene og deres nabokommuner. De regionene som er omfattet av covid-19 forskriften anses å være en region med høy mobilitet på tvers av kommunegrenser, og med betydelig pendler aktivitet til og fra Bergen kommune. Dette tilsier fortsatt koordinering av tiltak gjeldende likt for regionene.

Helsedirektoratet legger i denne vurderingen særlig vekt på at det er usikkerhet knyttet til hvor effektive enkelte av vaksinene er overfor de nye variantene.

Samlet anbefaling

Det anbefales at følgende kommuner videreføres på tiltaksnivå 5A:

- Ulvik

Det anbefales at følgende kommuner videreføres på tiltaksnivå 5B

- Voss
- Eidfjord

Det anbefales at følgende kommuner settes til tiltaksnivå 5C:

- Bergen
- Kvam

Det anbefales at følgende kommuner settes til tiltaksnivå 5D:

- Alver
- Askøy
- Austrheim
- Bjørnafjorden
- Osterøy
- Samnanger
- Ullensvang
- Vaksdal
- Øygarden

Tiltakene bør vare frem til den 22. februar 2021.

For di kommunenes egne vurderinger er basert på data fra den 12. februar, er det ønske om at vedtak fattes så raskt som mulig. Situasjonen er i utvikling, og det er viktig å gi innbyggere og næringsliv så mye forutberegnelighet som mulig.

Kommunene må til enhver tid foreta selvstendige vurderinger av behov for eventuelt forsterkede tiltak.

Vedlegg

Tabell fra statsforvalteren

Kommune /Tiltaksnivå	Kapasitet til testing og smittesporing	Lokal etterleving av tiltak	Varigheit
<p>Ulvik: 5A</p> <p>Ulvik herad ønskjer å halde på 5A. Kommunen grunnjev det både med dagens situasjon (m.a. to nye smitta der smitteveg ikkje er sikker). Dei ser framleis på utbrotet som ukontrollert.</p> <p>Kommunen har vedteke ny lokal forskrift (vil vere gjeldande for perioden 15.02. - 21.02.)2021, som i hovudsak er lik den gjeldande. Det er lagt inn i forskriften eit avlastningstilbod i skule, SFO og barnehage i stengingperioden.</p>	<p>Ulvik har pågåande smittesporing og nyttar smittesporingsteamet til dette. Det har ikkje vore trong for ekstern støtte til dette arbeidet.</p>	<p>Kommunen meiner at innbyggjarane har forstått og etterlevd tiltaka særst godt. Den generelle mobiliteten er redusert som følge av tiltaka.</p> <p>Kommunen ser det som ein fordel for innbyggjarane at reglane ikkje endrar seg frå veke til veke, med mindre situasjonen i nærområdet endrar seg vesentleg.</p>	<p>Kommunen ønskjer tiltaksnivå 5A fram til og med søndag 21.februar.</p>

<p>Eidfjord: 5B</p> <p>Situasjonen i Ulvik og Kvam er framleis usikker.</p> <p>Kommunar i regionen som er i ein liknande situasjon bør ha likast mogleg tiltaksnivå.</p>	<p>Kapasiteten til å drive smittesporing er god.</p>	<p>Innbyggjarane følgjer tiltaka på ein svært god måte. Den generelle mobiliteten er redusert.</p> <p>For kommunen er det relativt liten skilnad mellom 5B og 5D. Det er enklast å halde fram med same tiltaksnivå.</p>	<p>Tiltaksnivået bør vare til og med 21. februar.</p>
---	--	---	---

<p>Voss: 5B</p> <p>Situasjonen er framleis usikker. Det er jamt med smittetilfelle (3-5 kvar dag). I går måtte ein heil klasse i karantene og tilhøyrande ventekarantene på grunn av eit smittetilfelle.</p> <p>For å halde ei konsistent line, tilrår kommunen at den held fram på same tiltaksnivå som før. Dette er enklast for innbyggjarane.</p>	<p>Kommunen har framleis tilstrekkeleg kapasitet til testing, men det er sårbart. Smitte i skular og barnehagar krev mykje testing.</p> <p>Smittesporingsarbeidet går bra.</p>	<p>Det er generelt god etterleving av tiltak i samfunnet.</p>	<p>Tiltaksnivået bør vare til 19. eller 21. februar.</p>
--	--	---	--

<p>Bergen kommune: 5C</p> <p>Regjeringa vert bedt om å vidareføre tiltak i Bergen kommune slik det går fram av kapittel 5C i covid-19 forskrifta.</p> <p>Kommunen meiner å ha betydeleg betre oversikt enn for ein veke sidan, men det er framleis eit stykke igjen til full oversikt om med det kontroll med utbrotet.</p> <p>Sidan det er gjort betydelege framsteg i handteringa av utbrotet, spesielt med omsyn til virusvarianten frå Storbritannia, finn smittevernoverlegen at det er grunnlag for å tilrå at tiltaka vert letta.</p> <p>Når det gjeld virusvarianten frå Sør-Afrika har utbrotet endra karakter dei siste dagane. Det står difor framleis att noko før kommunen kan seie å ha full oversikt og kontroll med situasjonen.</p>	<p>Det er ikkje kapasitetsutfordringar med smittesporinga per i dag.</p> <p>Det er til tider krevende å få fullstendig informasjon om nærkontakter. Det skuldast nok i stor grad språkproblem.</p>	<p>Kommunen arbeider kontinuerleg med å sikre at innbyggjarane etterlever tiltaka. Inntrykket er at det store fleirtalet er nøyaktige med å følgje reglane.</p>	<p>For å forhindre stadige endringar, og at det eventuelt vert nødvendig stramme til igjen på eit seinare tidspunkt, vert det tilrådd å gjere 5C éi vek etter at noverande forskrift vert oppheva.</p>
---	--	---	--

<p><u>Kvam: 5C</u></p> <p>Trass uvisse knytt til eit smittetilfelle med ukjent smitteveg, vurderer Kvam likevel å ha tilstrekkeleg oversikt til å be om å verte vurdert som 5C-tiltakskommune.</p> <p>Kommunen håpar å få avklart situasjonen i løpet av få dagar, og vil i mellomtida heller innføre nokre lokale tiltak</p>	<p>Kommunen har smittesporingskapasitet som har klart å spore opp nærkontaktar og smitteveg fram til i går. Omfanget av arbeidet har likevel gjort at kapasiteten er utfordra. Det er mogleg å auke opp med andre ressursar, men sporinga vert då noko mindre effektiv.</p>	<p>Innbyggjarar og næringsliv har vore flinke å etterleva både tiltak, tilrådingar og lokale forskrifter, i tillegg til den nasjonalt vedtekne forskrifta.</p>	<p>Dersom kommunen kan ha tiltaksnivå 5C, supplert med lokale forskrifter som kan opphevast etter kvart som det er tilrådeleg, kan nivået vare til søndag 21. februar.</p>
--	---	--	--

<p><u>Alver: 5D</u></p> <p>Alver har omfattande pendling til og frå Bergen. Kommunen bør vere i 5D viss Bergen er i 5C.</p>			
--	--	--	--

<p><u>Askøy: 5D</u></p> <p>Askøy kommune ønskjer å vidareføre ordninga med nasjonal forskrift og at dei, saman med kommunane rundt Bergen, vert knytt til kapittel 5D. Dette byggjer på ein føresetnad om at Bergen vert knytt til kapittel 5C.</p>	<p>Kommunen seier at den jobbar godt med smittesporing. Kapasiteten er god og det er kapasitet til å handtere auka smitte.</p>	<p>Innbyggjarane er flinke til å følge tiltaka.</p>	
--	--	---	--

<p><u>Austrheim: 5D</u></p> <p>Ønskjer å verte ein del av den regionale forskrifta.</p> <p>Kommunen har tett arbeidsfellesskap med Alver (særeleg Mongstad) og Bergen.</p>	<p>Kapasiteten til smittesporing har vore tilstrekkeleg så langt. Det er usikkert korleis kommunen vil kunne handtere store utbrot.</p>	<p>Innbyggjarane følgjer tiltaka på ein svært god måte.</p>	
---	---	---	--

<p><u>Bjørnafjorden: 5D</u></p> <p>Etter fleire veker utan smitte var det to smittetilfelle i starten av veka, men kommuneoverlegen vurderer det slik at det ikkje er ein utbrotssituasjon.</p>	<p>Kommunen har tilstrekkeleg testkapasitet.</p>	<p>Innbyggjarane er stort sett flinke til å følgje forskrifta. Det er kome nokre uromeldingar om manglande bruk av munnbind i butikkar.</p>	<p>Tiltaksnivået bør vere til og med 19. februar.</p>
--	--	---	---

<p><u>Osterøy: 5D</u></p> <p>Kommunen meiner at 5D vil vere rett så lenge Bergen er i 5C.</p>	<p>Det er god kapasitet til å følgje TISK-strategien.</p>	<p>Innbyggjarane er flinke til å følgje tiltaka.</p>	
--	---	--	--

<p><u>Samnanger: 5D</u></p> <p>Med bakgrunn i spesielt Bergen og Kvam sine vurderingar av smitteutviklinga siste veke.</p>	<p>Kommunen har god kapasitet til å drive smittesporing.</p>	<p>Innbyggjarane er flinke til å følgje tiltaka.</p>	<p>Tiltaksnivået bør vere til og med 19. februar.</p>
---	--	--	---

<p><u>Ullensvang: 5D</u></p> <p>Tiltaksnivået bør vere likt som i Eidfjord.</p>	<p>Kapasiteten til smittesporing er god.</p>	<p>Innbyggjarane er flinke til å følgje tiltaka. Mange brukar munnbind i butikkar og reiser mindre.</p>	<p>Kommunen ønskjer at tiltaksnivået skal vere til og med. 21 februar.</p>
--	--	---	--

<p><u>Vaksdal: 5D</u></p> <p>Vaksdal har ikkje hatt smittetilfelle, men nokre har vorte i karantene.</p>	<p>Det er god kapasitet til å teste og drive smittesporing.</p>	<p>Innbyggjarane har følgd tiltaka på ein god måte.</p>	
---	---	---	--

<p><u>Øygarden: 5D</u></p> <p>Alle nye smittetilfelle har kjent smitteveg. Ingen av har fått påvist mutert virus i kommunen.</p>			<p>Forskrifta bør vare til og med 19. februar.</p>
---	--	--	--

<p><u>Austevoll ønskjer ikkje å verte omfatta av forskrifta</u></p>			
--	--	--	--

Oppdrag 354 – vurdering av tiltaksnivå for kommuner fra 15. februar

Covid-19-forskriften kapitler 5A, 5B, 5C og 5D regulerer forsterkede smitteverntiltak i enkelte kommuner. Bergen og kommunene rundt opplever utbrudd både av den engelske varianten av koronaviruset og av den sørafrikanske varianten. De ba derfor regjeringen om å iverksette forsterkede smitteverntiltak. De forsterkede tiltakene gjelder fra 7. februar 2021 klokken 18.00 til og med 14. februar. Departementet ber Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet og i dialog med statsforvalteren og de berørte kommunene, om å vurdere:

- 1. Behovet for fortsatt regulering i covid-19-forskriften av forsterkede tiltak etter søndag 14. februar for de kommunene som i dag er omfattet av forskriftens kapitler 5 A og 5 B, og i så fall på hvilket tiltaksnivå. Plassering på tiltaksnivå inkluderer anbefalingene som gjelder for det aktuelle tiltaksnivå.*
- 2. Om vilkårene for at departementet fastsetter forskrift er oppfylt, jf. smittevernloven § 4-1 andre ledd, eller om det er tilstrekkelig at kommunene selv forskriftsfester eventuelle forsterkede tiltak.*

Frist: Senest innen fredag 12. februar kl. 12:00

Kontaktperson i Helse- og omsorgsdepartementet: Ragnhild Holst raah@hod.dep.no

Folkehelseinstituttets vurdering

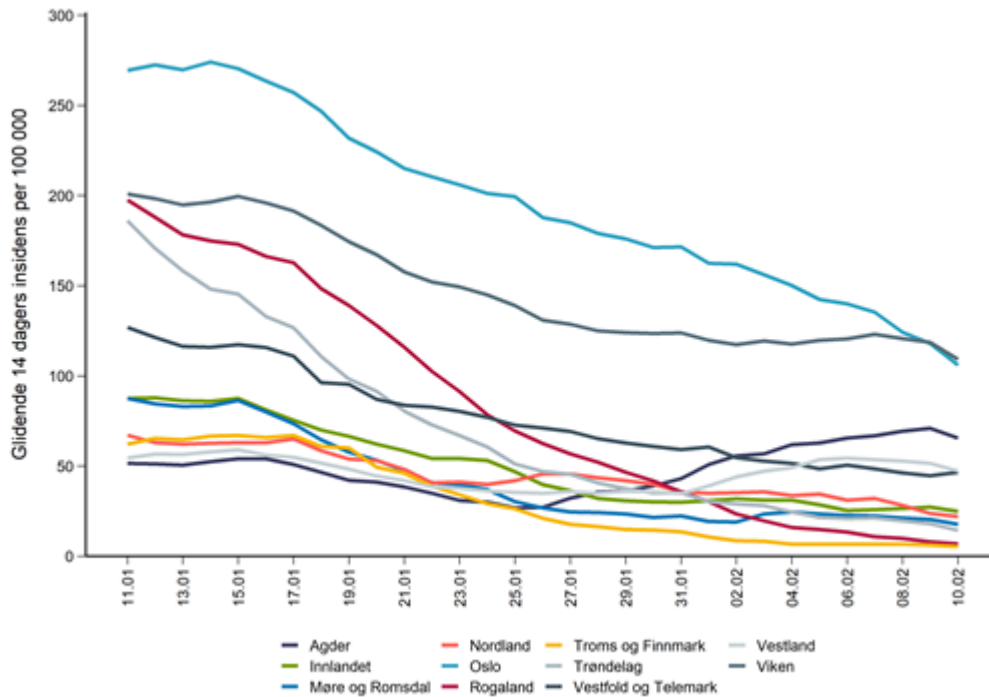
Oppsummering

- Regional samordning gjennom nasjonal regulering i covid-forskriftens kap 5A og 5B ble gjort for kommuner Vestland 7. februar.
- Kommunene som er omfattet av kap 5A (Bergen, Ulvik og Kvam) har nå bedre oversikt over situasjonen, men det jobbes fremdeles med å avklare enkelte smittetråder og situasjonen vurderes som ustabil.
- Basert på foreløpig vurdering i samarbeid med kommunene anbefaler vi en gradvis nedtrapping av tiltak
- For Bergen anbefaler vi overgang til kap 5C
- For Kvam anbefaler vi overgang til kap 5C
- For Ulvik anbefaler vi videreføring av kap 5A
- For kommuner som har tett kontakt og samhandling med utbruddskommunene anbefaler vi å videreføre tiltak for å redusere kontakt mellom personer på tvers av kommunegrensene gjennom regulering i kap. 5D.
- Omegnskommunene kan også vurdere å gjøre lokale, og målrettede, tiltak for å redusere mobilitet over kommunegrensene, uten å inngå i kap. 5D.
- Alle kommuner må vurdere den lokale smittesituasjonen og behovet for egne målrettede tiltak i tillegg til det som står i kap 5. Det gjelder særlig kommuner som omfattes av kap 5B og 5D der tiltakene har som formål å redusere mobilitet og ikke er vurdert på bakgrunn av den lokale smittesituasjonen i kommunen
- Vi anbefaler at det gjøres en ny vurdering av behovet for regional samordning og av forholdsmessigheten i tiltakene innen 16 februar.

Situasjonsbilde

Situasjonen nasjonalt er stabil med en relativt sterkt nedadgående trend siden uke 1, men med en utflating de siste ukene. Fjortendagersinsidensen har gått ned i de fleste fylkene, unntatt Agder og Vestland som har enkelte pågående utbrudd.

Figur 1. Antall tilfeller per 100 000 innbygger per 14 dager etter fylke, uke 02-06.

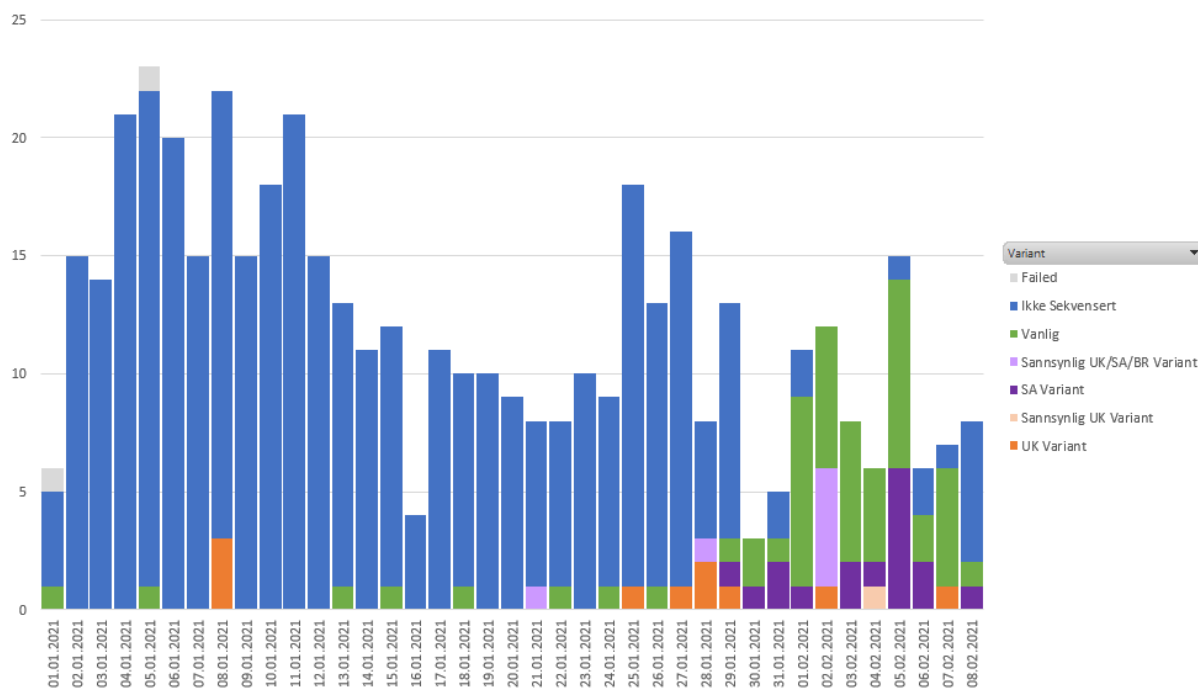


Kommuner i forskriftens kap 5A

Bergen

Forekomsten i Vestland fylke er lav og påvirkes først og fremst av utviklingen i Bergen kommune og Ulvik/Kvam. Bergen har hatt et vedvarende lavt antall tilfeller per uke i lengre tid og har stabilt lavt antall tilfeller per dag også i uke 6. Kommunen vurderer at situasjonen for engelsk variantvirus er kontrollert. Situasjonen for sør-afrikansk variant fremstår som uavklart, og bare delvis under kontroll.

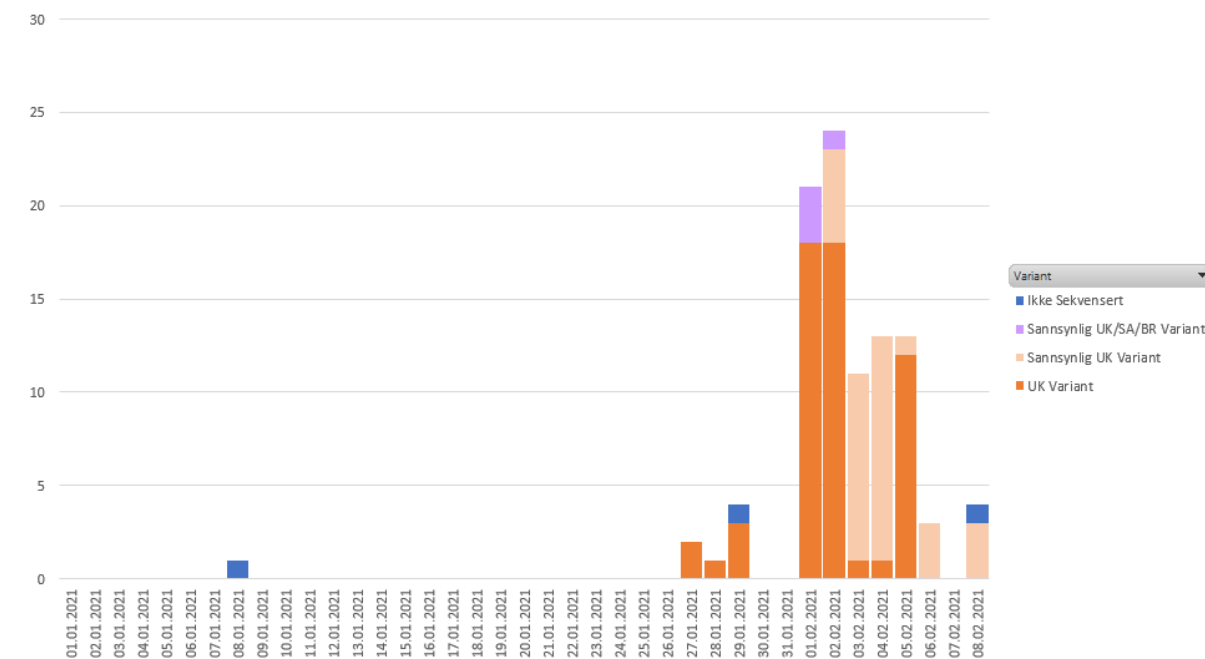
Figur 1. Antall tilfeller påvist og sekvensert i Bergen, 1. januar – 10. februar



Ulvik

Ulvik har et pågående utbrudd med den engelske virusvarianten tilknyttet private husstander, skoler og barnehager og helseinstitusjoner med forgreininger til flere av nabokommunene. En stor Kommunen mener at situasjonen er mer oversiktlig, men at det er for tidlig å lempe på tiltakene på det nåværende tidspunktet, og at viderføring av tiltakene i kap 5A er forholdsmessige.

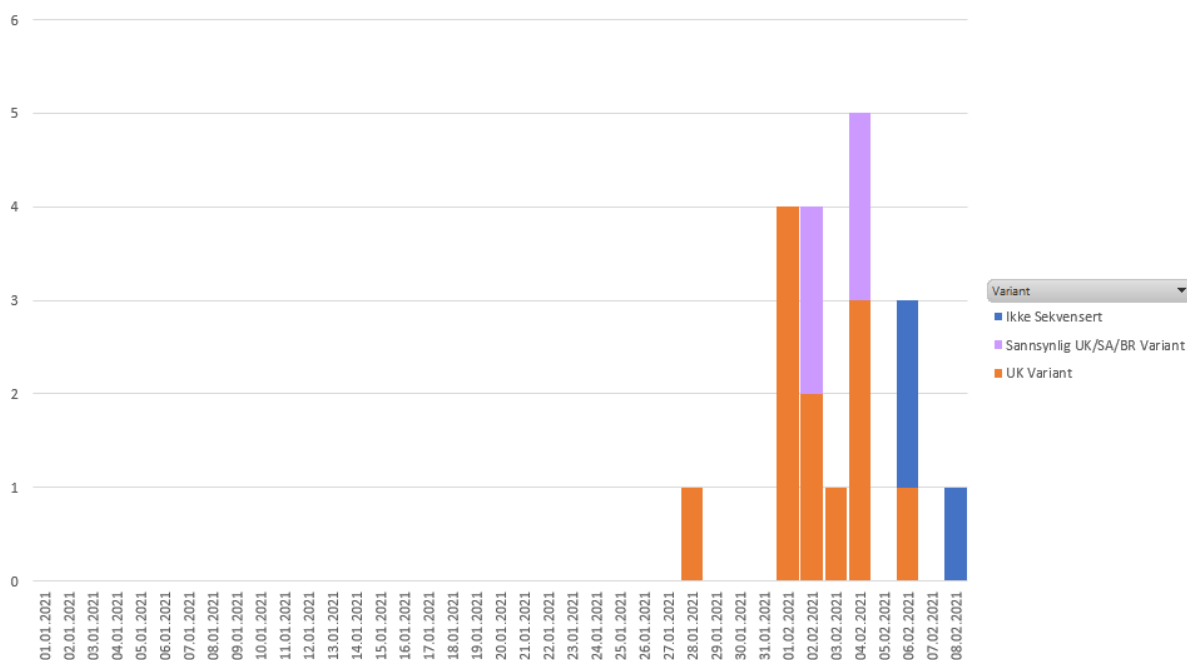
Figur 2. Antall tilfeller påvist og sekvensert i Ulvik, 1. januar – 10. februar



Kvam

Kommunen har rapportert om et utbrudd tilknyttet utbruddet i Ulvik. Tilfeller er rapportert knyttet til private husstander og skoler. Kommunen mener at situasjonen er mer oversiktlig, men at det fortsatt er usikkert og at bemanningssituasjon er sårbar. Kommunen vurderer at et er forholdsmessig med tiltaksnivå 5C og med tillegg av lokal målrettet regulering, blant annet rettet mot skole og fritidsaktiviteter.

Figur 3. Antall tilfeller påvist og sekvensert i Kvam, 1. januar – 6. februar



Behov for fortsatt regulering av forsterkede tiltak i Bergen, Kvam og Ulvik (kap 5A p.t.) etter 14. februar.

I Bergen, er smittetallene lave og stabile. Kommunene mener likevel at det fremdeles er en delvis uavklart situasjon rundt tilfeller og utbrudd knyttet til den sør-afrikanske virusvarianter. Kommunen har vedtatt en egen forskrift med tiltak for å redusere smitte på byggeplasser. TISK-kapasiteten vurderes som god. ergen kommune vurderer samlet at tiltak i kap 5C er forholdsmessige i denne situasjonen.

Utbruddet med engelsk variant i Ulvik og Kvam omfatter en stor del av kommunene, og en stor del av befolkningen er berørt. Smittesituasjonen fremstår som stabil, men situasjonen er fremdeles sårbar. Helsetjenesten er også sterkt belastet lokalt. Kvam vurderer at overgang til kap. 5C med tillegg av lokale målrettede tiltak er mest forholdsmessig i dagen situasjon. Basert på en helhetlig vurdering mener Ulvik at tiltakene i kap. 5A bør videreføres, eventuelt også med lokale tiltak i tillegg.

FHI støtter kommunenes vurderinger. Vi anbefaler å videreføre nasjonal regulering av tiltak i kap 5C for Bergen og Kvam, og kap 5A for Ulvik, for å håndtere en smittesituasjon som fremdeles vurderes som uoversiktlig.

Behov for fortsatt regulering av forsterkede tiltak i omegnskommuner til Bergen, Kvam og Ulvik etter 14. februar.

For kommuner som har stor grad av pendling og kontakt over kommunegrensene med kommunene som reguleres i kap 5C bør det videreføres regulering med tiltak i kap. 5D. Disse tiltakene har som formål å redusere kontakt mellom personer på tvers av kommunegrensene. Kommunene kjenner best den lokale situasjonen og kontaktmønster på tvers av kommunegrenser, og kan vurdere om det er behov tiltak i kap 5D. I kommuner som har stor grad av samhandling med kommuner som fortsetter i kap 5A kan også kap 5B vurderes.

Kommunene kan også vurdere å gjøre lokale, og målrettede, tiltak for å redusere mobilitet over kommunegrensene, uten å inngå i kap. 5D. De må som andre kommuner også gjøre egne risikovurderinger av smittesituasjonen, og legge til egne lokale tiltak og anbefalinger dersom det er nødvendig.

Vurdering

Bergen, Kvam og Ulvik ble 7. februar lagt inn i covid-forskriftens kap 5A, og omegnskommuner ble lagt inn i kap 5B. Behovet for reguleringen var en uavklart smittesituasjon med engelsk og sør-afrikansk virusvariant, med fare for smittespredning til omegnskommunene. Den nasjonale regulering ble derfor gjort for å få en rask beslutningsprosess for samordnede tiltak i regionen, og for å få tid til å kartlegge situasjonen bedre.

Risikobildet i Bergen ble da vurdert som uoversiktlig og alvorlig, og med fare for smittespredning til omkringliggende kommuner. I Ulvik og Kvam er det relativt store utbrudd tilknyttet den engelske varianten.

En regional samordning gjennom nasjonal forskrift bør kun brukes unntaksvis dersom det er behov for en rask og koordinert prosess. Slik regulering gir mindre rom for lokalt tilpassede og målrettede tiltak. En kortvarig bruk av nasjonal regulering kan likevel regnes som forholdsmessig, når formålet er en hurtig beslutningsprosess og samordning for å forsinke smittespredning mens man kartlegger situasjonen og får en bedre oversikt, og inntil den generelle utbruddshåndteringen med forsterket TISK og målrettede tiltak kan brukes.

Tiltak som omfatter barn og unge bør ikke omfattes av reguleringen i kap 5, og slike tiltak bør kun settes inn når det er nødvendig i den lokale utbruddssituasjonen.

Folkehelseinstituttet anbefaler at det gjøres en gradvis nedtrapping av reguleringen gjennom kap 5. Vi anbefaler nedtrapping til tiltak i kap 5C for Bergen og Kvam, evt med tillegg av lokale målrettede tiltak. For Ulvik anbefaler vi at tiltakene i kap 5A videreføres.

For omegnskommunene i Vestland der det er behov for sentral regulering av mobilitetreduserende tiltak anbefaler vi at tiltakene i kap 5D brukes. Kommunene kan også vurdere å gjøre lokale, og målrettede, tiltak for å redusere mobilitet over kommunegrensene, uten å inngå i kap.

Vi anbefaler at det gjøres en ny vurdering av behovet for regional samordning og av forholdsmessigheten i tiltakene innen 16 februar.

Generelt om virusvarianter og bakgrunn for behovet for sterke tiltak

Vi regner det som sannsynlig at den engelske varianten kan bli dominerende i hele eller deler av landet i løpet av noen uker eller måneder. Konsekvensene av dette kan være at epidemien kan bli

vanskeligere å kontrollere. Dette kan bli mer krevende å håndtere i kommunene. Flere utbrudd er blitt slått ned gjennom god håndtering, i første rekke rask og omfattende smittesporing og karantene. Vi regner med at også utbrudd med den sør-afrikanske varianten kan kontrolleres med forsterket TISK og forsterkede og målrettede tiltak ved behov.

Utrullingen av vaksinasjon de kommende ukene og månedene vil også bidra til å holde epidemien under kontroll. Det er derfor mye å vinne på å forsinke utbredelsen av nye virusvarianter. Den beste måten å gjøre det på, er det fortsette det arbeidet som generelt gjøres for å holde epidemien under kontroll, men gjøre det enda mer effektivt, herunder med forsterket TISK (se under).

Dersom det oppdages utbrudd, må vi raskest mulig få utbruddet under kontroll. Kommunene må da ha nok ressurser for å håndtere utbruddet og benytte de verktøyene som finnes i Kommunelegehåndboka. Tiltakene for å få kontroll med utbrudd med varianter med større spredningsevne er de samme som har vært benyttet mot epidemien til nå: hygiene, testing, isolering, smittesporing, karantene og kontaktreducerende tiltak, alt dynamisk og målrettet. Dette kan gjøres uavhengig av kunnskap om hvilken variant som har forårsaket utbruddet.

Prinsippene for responsen er de samme, altså at håndteringen skal baseres på kunnskap og erfaring og være målrettet, samordnet, balansert og i tråd med beredskapsprinsippene samtidig som hensynet til risikogrupper ivaretas, samfunnsøkonomiske konsekvenser vektlegges og barn og unge skjerms. Dette innebærer at kommunene må ta føringen i håndtering av lokale utbrudd med forsterket TISK og, ved behov, også utvidete kontaktreducerende tiltak etter systemet for risikovurdering og valg av tiltaksnivå.

Vurdering av sosiale konsekvenser

Sosiale konsekvenser for barn og unge

De negative konsekvensene av nedstenging av barnehager og skoler våren 2020 er godt dokumentert i ekspertutvalget for koronatiltak i skoler og barnehager og koordineringsgruppen for tjenester til barn og unges rapporter. Både rødt tiltaksnivå og heldigital undervisning rammer utsatte grupper uforholdsmessig, og koronapandemien har også ført til at nye grupper barn og unge er utsatte. Skjevheter i læringsutbytte og sosiale forskjeller øker.

Innføring av forebyggende, strenge tiltak i nasjonale forskrifter som omfatter større regioner rammer barn og unge uten at det er gjort de forutgående vurderingene som FHI anbefaler og råder kommunene til å gjøre selv. Utdanningslinjen er ikke påkoblet i avgjørelser som omfatter deres sektor, og har dermed ikke mulighet til å gi innspill i forholdsmessigheten. Konsekvenser for skolestenging er store, særlig tatt i betraktning at det generelle tiltaksnivået allerede har vart i 11 måneder, og det strider mot barn og unges lovfestede rettigheter. Skoler er mer enn bare læringsinstitusjoner, og er viktige arenaer for sosial kontakt, omsorg og trivsel.

Vi anbefaler at strategien for håndtering av nye virusvarianter ikke omfatter generelle, forskriftsfestede vedtak rettet mot barn og unge for større regioner. Vi må ta lærdom av nedstengingen våren 2020. Skadelige effekter av selv kortvarig nedstenging må ikke avfeies fordi de er kortvarige; stenging og heving av tiltaksnivå i skoler og barnehager må alltid være nødvendig og forholdsmessig, og det må gjøres lokale vurderinger i hver enkelt situasjon.

Andre grupper

Det er viktig å vurdere konsekvenser også for andre grupper i samfunnet og behov for kompensatoriske tiltak, spesielt der tiltakene varer over tid. Det har ikke vært tid å vurdere i dette oppdraget. Det vil også være andre sektorer og etater som bør gjøre slike vurderinger.

Merknad

FHI ber om at vurderingen i sin helhet, inklusiv grafisk utforming, legges ved i det endelige svaret til HOD.